

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 1. kesäkuuta 2016
(OR. en)

9640/16

JEUN 41
EDUC 217
SPORT 24
CULT 51
EMPL 252
JAI 499
FREMP 94

YHTEENVETO ASIAN KÄSITTELYSTÄ

Lähettiläjä:	Neuvoston pääsihteeristö
Päivämäärä:	30. toukokuuta 2016
Vastaanottaja:	Valtuuskunnat
Ed. asiak. nro:	9041/16 JEUN 35 EDUC 145 SPORT 20 CULT 43 EMPL 161 JAI 393 FREMP 84
Asia:	Päätelmät nuorisovalan roolista nuorten väkivaltaista radikalisoitumista ehkäisevässä ja torjuvassa integroidussa ja monialaisessa lähestymistavassa – <i>Neuvoston ja neuvostossa kokoontuneiden jäsenvaltioiden hallitusten edustajien päätelmät (30. toukokuuta 2016)</i>

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena neuvoston ja neuvostossa kokoontuneiden jäsenvaltioiden hallitusten edustajien päätelmät nuorisovalan roolista nuorten väkivaltaista radikalisoitumista ehkäisevässä ja torjuvassa integroidussa ja monialaisessa lähestymistavassa, jotka hyväksyttiin neuvoston 3471. istunnossa 30. ja 31. toukokuuta 2016.

**Neuvoston ja neuvostossa kokoontuneiden jäsenvaltioiden hallitusten edustajien
päätelmät nuorisovalan roolista nuorten väkivaltaista radikalisoitumista
ehkäisevässä ja torjuvassa integroidussa ja monialaisessa lähestymistavassa**

NEUVOSTO JA JÄSENVALTIOIDEN HALLITUSTEN EDUSTAJAT

PALAUTTAEN MIELEEN:

1. Asian poliittisen taustan, joka esitetään näiden päätelmien liitteessä.

TODETEN SEURAAVAA:

2. Nuoret, heidän arvonsa, asenteensa ja osaamisensa ovat yhteiskunnalle valtava voimavara. Jatkuvat muutokset sekä yhteiskunnan ja talouden haasteet tekevät demokraattisten arvojen vaalimisesta, nuorten sosiaalisesta osallisuudesta ja aktiivisesta kansalaisuudesta entistäkin tärkeämpiä.
3. Hiljattaiset terrori-iskut Belgiassa, Ranskassa ja Tanskassa sekä aiemmin Euroopassa tapahtuneet vastaavat kauheudet sekä vihapuheen ja viharikosten¹, propagandan ja väkivaltaisen muukalaisvihan lisääntyminen Euroopassa osoittavat, että yhteiskunnan kaikkien sektorien, nuorisovalan mukaan lukien, on kiireellisesti osallistuttava väkivaltaisen radikalisoitumisen² torjumiseen, yhteiskunnan vakauden sekä myönteisen ja turvallisen kasvuympäristön ylläpitämiseen.

¹ Erityiseurobarometri 437 (2015) Discrimination in the EU in 2015.
Euroopan unionin perusoikeusvirasto (2012): Making hate crime visible in the European Union.

² Väkivaltainen radikalisoituminen on monitahoinen asia, eikä sillä ole yhdenmukaista määritelmää. Tässä yhteydessä *väkivaltainen* radikalisoituminen tarkoittaa prosessia, jossa henkilö hyväksyy väkivallan käytön poliittisten, ideologisten tai uskonnollisten tavoitteiden saavuttamiseksi, väkivaltainen ekstremismi ja terrorismi mukaan luettuina. Huomattakoon, että radikalisoituminen ei välttämättä johda väkivaltaiseen ekstremismiin tai terrorismiin eikä radikaalin puheen sinänsä tarvitse olla ongelma.

4. Väkivaltaiseen radikalisoitumiseen on vastattava ja sitä on torjuttava useilla rintamilla ja samalla on erityisen tärkeää, että sen johdosta nuoriin kohdistuvat uhat ja vaarat tunnistetaan, niitä ehkäistään ja niihin puututaan varhaisilla ja tehokkailla toimenpiteillä ottaen huomioon nuorison kulttuurinen moninaisuus.
5. Identiteetin kehittämisprosessiin voivat vaikuttaa useat osatekijät, kuten moniongelmainen perhetausta, vertaisryhmät, internet ja sosiaalinen media, poliittinen ympäristö sekä sellaisten nuorisoryhmien asema yhteiskunnassa, jotka kokevat usein syrjintää, nöyryytystä, syrjäytymistä, epäoikeudenmukaisuutta, näköalattomuutta ja turhautumisen tunnetta, mikä voi johtaa väkivaltaiseen radikalisoitumiseen.
6. Vanhemmat, sisarukset, vertaisryhmät ja muut keskeiset toimijat³ ovat olennaisen tärkeä tuki identiteetin myönteiselle kehitykselle. Siihen voi kuulua muiden kulttuurien tuntemusta ja toisten kunnioittamista, aktiivista yhteiskuntaan osallistumista mutta myös henkisyyden, uskonnon tai vakaumuksen piirteitä. Se lujittaa tunnetta johonkin kuulumisesta, mitä tarvitaan sen informaation ja ääriajattelun vastapainoksi, joille nuoret henkilöt voivat altistua.
7. Nuoria olisi kannustettava itsetutkisteluun, empatiakyvyn kehittämiseen sekä oppimaan kriittistä ajattelua, haasteiden ja epävarmuuden kohtaamista sekä epämukavuutta aiheuttavien tilanteiden ja tunteiden käsittelemistä, jotta he kasvaisivat selviytymiskykyisemmiksi ja ylläpitäisivät rakentavia suhteita yhteiskunnan eri ryhmien kanssa.
8. Nuorten on tunnettava demokratian, tasa-arvon, ihmisarvon kunnioittamisen, ihmisoikeuksien, moniarvoisuuden ja monimuotoisuuden periaatteet ja ymmärrettävä, mitä ne merkitsevät, ja heillä on oltava hyvä media- ja informaatiolukutaito. Tämä edistää kriittistä ajattelua, valvettavuutta ja tietoa siitä, kuinka tiedotus voi olla puolueellista ja kuinka väkivaltaiset ääriliikkeet voivat hyödyntää sitä propagandan levittämiseen.

³ Esimerkiksi opettajat, yliopistojen opetushenkilöstö, sosiaalityöntekijät, nuorisotyöntekijät, terveydenhuoltohenkilöstö, vapaaehtoistyöntekijät, naapurit, urheiluvalmentajat, uskonnolliset ja epäviralliset johtajat, lähipoliisit.

9. Väkivaltaisen radikalisoitumisen ehkäisemiseen tähtäävät toimenpiteet eivät saisi johtaa nuorisoryhmien leimaamiseen ja syrjintään eivätkä synnyttää niihin kohdistuvaa muukalaisvihaa.

KOROSTAEN SEURAAVAA:

10. Nuorisotyö on avoin ja etsivään toimintaan perustuva palvelu, menetelmä ja väline, joka tähtää kaikkien nuorten identiteetin myönteiseen kehitykseen, tarjoaa epävirallisen ja epämuodollisen ympäristön arvojen, taitojen, osaamisen, kykyjen ja avoimen mielen kehittämiseksi, mikä puolestaan auttaa nuoria tunnistamaan ja hallitsemaan tielleen todennäköisesti osuvia vaaroja, väkivaltainen radikalisoituminen mukaan lukien.
11. Nuorisotyössä sovelletaan laaja-alaista ja kokonaisvaltaista lähestymistapaa, otetaan nuoret aktiivisesti mukaan ja työskennellään yhdessä nuorten ja nuorisoryhmien kanssa vastausten löytämiseksi heidän kysymyksiinsä ja ongelmiinsa. Tällä tavoin nuorisotyö tarjoaa turvallisen ympäristön, jossa kasvaa, rakentaa identiteettiä, tuntea kuuluvansa johonkin ja altistua myönteisille vertaisvaikutteille, ja se saattaa ehkäistä väkivaltaiseen radikalisoitumiseen johtavaa kielteistä vertaispainetta.
12. Nuorisoala voi yhteistyössä koulutusalan ja muiden keskeisten sektorien ja toimijoiden kanssa olla ratkaisevan tärkeä osa integroitua ja monialaista lähestymistapaa väkivaltaiseen radikalisoitumiseen puuttumiseksi erityisesti sen varhaisessa vaiheessa. Se voi tukea nuoria heidän kehityksessään ja toiminnassaan, edistää demokratian ja moniarvoisuuden periaatteita, osallisuutta sekä aktiivista kansalaisuutta ja puuttua nuorten elämään vaikuttaviin kielteisiin tekijöihin, kuten syrjintään ja näköalattomuuteen.

KOROSTAEN SEURAAVAA:

13. Asiaan vaikuttavat eri tekijät, väkivaltaisen radikalisoitumisen monitahoisuus ja sen syvälliset vaikutukset yhteiskuntaan edellyttävät integroitua ja monialaista lähestymistapaa paikallisella, alueellisella, kansallisella ja Euroopan tasolla. Tässä lähestymistavassa ovat mukana useat eri alat ja toimijat, muun muassa nuorisotyö, nuorisajohtoiset järjestöt ja koulutus.

14. Integroidussa ja monialaisessa lähestymistavassa nuorisopolitiikka ja nuorisotyö, joissa painotetaan turvallista ja osallistavaa ympäristöä, epävirallista ja arkioppimista sekä ennaltaehkäisyä, olisi sovitettava muiden asiaan liittyvien alojen, kuten varhaisen ilmoittamisen, tehokkaan puuttumisen ja väkivaltaisen radikalisoitumisen torjunnan, periaatteisiin, välineisiin ja toimintaan. Tällä tavoin voidaan luoda johdonmukainen, jäsennelty, keskinäiseen informointiin ja tukeen perustuva nuorisoa, vertaisryhmiä, perheitä ja heidän sosiaalisia verkostojaan koskeva lähestymistapa.
15. Tällaisessa lähestymistavassa olisi sovellettava eri strategioita radikalisoitumisen asteesta riippuen: yleisistä torjuntastrategioista⁴ radikalisoitumisen varhaisessa vaiheessa kohdistetumpaan lähestymistapaan, joka suunnataan tiettyihin ryhmiin tai yksilöihin väkivaltaisen radikalisoitumisen jo tapahduttua. Näin täydennetään monialaiseen toimintaan yhtenä osa-alueena kuuluvan nuorisotyön keskeistä roolia nuorten auttamisessa löytämään tiensä yhteiskunnassa ja heidän varjelemisessaan väkivaltaisen ekstremismin vaaroilta.

PYYTÄVÄT NÄIN OLLEN JÄSENVALTIOITA, TOISSIJAISUUSPERIAATTEEN
HUOMIOON OTTAEN:

16. Valmistelevaan kansallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla integroitua ja monialaista lähestymistapaa kaikkien väkivaltaiselle radikalisoitumiselle alttiiden nuorten tavoittamiseksi seuraavin keinoin:
- a) edistetään toimivaa ja tiiviisti yhteensovitettua yhteistyötä nuorisoalan, koulutusalan ja muiden asiaankuuluvien alojen kesken ja kehitetään yhteisiä välineitä, toimenpiteitä ja hyvien käytäntöjen vaihtoa⁵ väkivaltaisten radikalisoitumistapausten käsittelemiseksi.

⁴ Yleiset torjuntastrategiat koskevat koko väestöä, eikä niissä oteta huomioon yksilöllisiä riskitekijöitä. Ne voidaan kohdistaa esimerkiksi kaikkiin tietyn ikäryhmän nuoriin. Tarkoituksena on varmistaa nuorten keskuudessa tietty perustason selviytymiskyky.

⁵ Esimerkiksi RAN: hyvien käytäntöjen tietokanta, nuorisoasioiden wikisivusto Youth Wiki, EKCYP: hyvien käytäntöjen tietokanta.

- b) tutkitaan ja edistetään roolia, joka nuorisotyöllä voisi olla kumppanina kansallisen, alueellisen ja paikallisen tason yhteenliittymissä ja verkostoissa luotaessa vankkaa tukiperustaa nuorten kehityksen ja heidän selviytymiskykynsä tukemiseksi sekä suojaavien tekijöiden vahvistamiseksi.

17. Antamaan nuorisoalalle tarvittaessa tunnustusta ja vahvistamaan sitä sen:

- a) tehtävässä tukea nuoria löytämään tiensä aikuisuuteen ja paikkansa yhteiskunnassa ja luoda nuorille turvallinen ja osallistava ympäristö identiteettinsä kehittämiseksi ottaen tarvittaessa huomioon hengellisen tai uskonnollisen ja kulttuuri-identiteetin kehittyminen;
- b) tehtävässä edistää demokraattisia arvoja ja aktiivista kansalaisuutta hyödyntämällä nuorisotyön eri muotoja sekä tukea kulttuurien monimuotoisuuden kunnioittamista kulttuurien, uskontojen ja sukupolvien välisen vuoropuhelun avulla ja kyseenalaistaa kaikki syrjinnän muodot;
- c) pyrkiessä tavoittamaan väkivaltaisen radikalisoitumisen ja yhteiskunnasta syrjäytymisen vaarassa olevia nuoria ja nuorisoryhmiä ja sen tukiessa ja osallistaessa nuorisoa vertaistoimintaan;
- d) pyrkiessä tavoittamaan nuorisoa vallitsevien väkivaltaisten ääri-ideologioiden heikentämiseksi ja kyseenalaistamiseksi sekä houkuttelevien väkivallattomien vaihtoehtojen tarjoamiseksi niiden vastapainoksi internetin ja sosiaalisen median kautta⁶;
- e) edistäessä nuorisotyöntekijöiden koulutusta ja valmennusta ja heidän valmiuksiensa laajentamista, jotta nuorisotyöntekijät osaisivat nähdä väkivaltaiseen radikalisoitumiseen liittyvät kysymykset sekä tunnistaa ja torjua väkivaltaiseen radikalisoitumiseen mahdollisesti liittyvää propagandaa, retoriikkaa ja käyttäytymistä;

⁶ Esimerkkejä: No Hate Speech -kampanja, nuorisotiedotus, Eyca ja Eryica.

- f) tukiessa nuoria media- ja informaatiolukutaidon ja kriittisen ajattelun vahvistamisessa monialaista lähestymistapaa hyödyntäen esimerkiksi siten, että nuorisotyösektori tekisi koulujen tai paikallisten keskusten kanssa yhteistyötä, mikä voi auttaa ehkäisemään nuorten värväämistä väkivaltaiseen toimintaan vertaisvaikutuksen ja sosiaalisen median avulla;
 - g) edistäessä kansalaisyhteiskunnan osallistumista;
 - h) valmiudessa täyttää tehtävänsä parantamalla ajan tasalla olevaa valvetuneisuutta, tietoutta ja välineitä sekä toimivaa yhteistyötä keskeisten alojen ja henkilöiden kanssa, jotta päästäisiin tilanteeseen, jossa nuorten väkivaltainen radikalisoituminen on tunnistettavissa ja ehkäistävissä jo varhaisessa vaiheessa;
 - i) kannustaessa ja tukiessa nuoria osallistumaan vapaaehtoistoimintaan, jolla voi olla merkittävä osuus identiteetin myönteisessä kehityksessä ja joka voi edistää empatiakykyä ja vastuullisuutta.
18. Säilyttämään olemassa olevat ja toimiviksi osoittautuneet kestävät toimet ja käytännöt ja ottamaan käyttöön soveltuvissa tapauksissa nuorille räätälöityjä innovatiivisia ja kestäviä toimenpiteitä ja käytäntöjä, jotka soveltuvat paikalliseen toimintaan, demokraattiseen osallistumiseen, kulttuurien väliseen oppimiseen ja dialogiin, aktiiviseen kansalaisuuteen ja myönteiseen vertaistukeen.

PYYTÄVÄT NÄIN OLLEN JÄSENVALTIOITA JA KOMISSIOTA KUTAKIN
TOIMIVALTANSA PUITTEISSA:

19. Lisäämään Euroopan tasolla tiedon ja käytäntöjen vaihtoa koskevaa yhteistyötä EU:n puitteissa muun muassa aktiivista kansalaisuutta sekä marginalisoitumisen ja väkivaltaisen radikalisoitumisen ehkäisemistä käsittelevän asiantuntijaryhmän, digitalisoitumista käsittelevän asiantuntijaryhmän, radikalisoitumisen torjunnan verkoston, asianomaisten kolmansien maiden ja Euroopan neuvoston⁷ välillä väkivaltaisen radikalisoitumisen estämistä koskevien tietojen ja parhaiden käytäntöjen vaihtamiseksi muun muassa sosiaalista mediaa, vastapropagandaa⁸ ja digitaalialan nuorisotyötä hyödyntäen.
20. Vaihtamaan tietoja ja hyviä käytäntöjä sekä laatimaan tarvittaessa suuntaviivoja integroitua ja monialaista lähestymistapaa edistävien yhteenliittymien tai verkostojen perustamiseksi tavoitteena oppia tekemään yhteistyötä toimivalla, tiiviisti yhteensovitetulla ja yhtenäisellä tavalla ottaen huomioon EU:n kulttuurisen moninaisuuden.
21. Edistämään vuoropuhelun ja toimivan vastapropagandan kehittämistä väkivaltaiselle radikalisoitumiselle alttiisiin nuoriin yhteydessä olevien vanhempien, sisarusten, vertaisryhmien ja muiden tahojen tukemiseksi ja tiedon tarjontaa olemassa olevista tukijärjestelmistä ja neuvontamahdollisuuksista.
22. Kehittämään tarvittaessa kansallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla käytettävän oppimateriaalin pohjaksi nuorisotyöntekijöille tarkoitettuja valmennus- ja koulutusohjelmia sen varmistamiseksi, että nuorisotyössä olisi riittävästi ajantasaista tietoa, valvetuneisuutta, välineitä ja osaamista, jotka koskevat:
 - a. kaikenlaisia väkivaltaisen radikalisoitumisen ilmenemismuotoja, alakulttuurien ymmärtämistä sekä erityisiä puuttumiskeinoja väkivaltaisen radikalisoitumisen ehkäisemiseksi varhaisessa vaiheessa;

⁷ Esim. No Hate Speech -liikkeen puitteissa.

⁸ Vastapropaganda on viestintää, jossa ääriliikkeiden verkossa tai sen ulkopuolella esittämä propaganda kyseenalaistetaan suoraan tai epäsuorasti esittämällä myös vastakkaisia tietoja, jotka ovat paremmin tosiasioihin perustuvia.

- b. väkivaltaisen radikalisoitumisen laukaisevia tekijöitä;
 - c. digitaalista maailmaa, internet ja sosiaalinen media mukaan lukien;
 - d. ääriliikkeiden internetissä ja sosiaalisessa mediassa esiintyvien vaikutuskeinojen torjumista ja väkivaltaisten äärimielipiteiden kyseenalaistamista;
 - e. nuorten tukemista kriittisen ajattelun sekä sellaisten keskeisten tietojen ja taitojen kehittämisessä, jotka ovat tarpeen tarjolla olevan tiedon, myös propagandan ja vihapuheiden, eri lähteiden ja tarkoituserien ymmärtämiseksi;
 - f. vertaisryhmien tukemista nuorten auttamisessa välttämään väkivaltaisen radikalisoituminen tarjoamalla myönteisiä vertaisvaikutteita;
 - g. monialaisten kumppanuuksien puitteissa tehtävää yhteistyötä;
 - h. nuorten identiteetin kehittämisen, heidän kulttuurienvälisen valmiuksiensa sekä demokratian ja moniarvoisuuden arvojen ja aktiivisen kansalaisuuden ymmärtämisen tukemista.
23. Edistämään ja tukemaan nuorisotyöntekijöiden, asiantuntijoiden, poliittisten päättäjien ja tutkijoiden vertaisseminaarien järjestämistä, jotta voitaisiin vaihtaa parhaita käytäntöjä ja tietoja siitä, miten väkivaltaista radikalisoitumista koskevaa kysymystä olisi paras lähestyä.
24. Edistämään, käynnistämään, koordinoimaan, tukemaan ja tuomaan esille väkivaltaista radikalisoitumista koskevien lisätutkimusten tuloksia tarkoituksena lisätä tietoa sellaisista aiheista kuin väkivaltaisen radikalisoitumisen laajuus ja lähtökohdat, siltä suojaavat tekijät, sen syyt sekä siihen liittyvä tieto- ja tunnepohjainen dynamiikka, jotta jäsenvaltiot ja Euroopan unioni voisivat kehittää näyttöön perustuvaa politiikkaa ja käytäntöjä.

PYYTÄVÄT NÄIN OLLEN EUROOPAN KOMISSIOTA:

25. Varmistamaan aktiivista kansalaisuutta sekä marginalisoitumisen ja väkivaltaisen radikalisoitumisen ehkäisemistä käsittelevän asiantuntijaryhmän tulosten optimaalisen levittämisen; tulokset tarjoavat integroidun yhteistyön puitteissa nuorisotyöntekijöille sekä sosiaalityötä tekeville järjestöille ja ammattilaisille hyödyllistä opastusta siinä, kuinka tavoittaa väkivaltaiselle radikalisoitumiselle alttiit nuoret ja työskennellä heidän kanssaan.
 26. Tarkastelemaan, kuinka olemassa olevia EU:n ohjelmia, kuten Erasmus+, Luova Eurooppa ja Kansalaisten Eurooppa, voitaisiin parhaiten käyttää eri lähtökohdista tulevien nuorten sosiaalisen osallisuuden tukemiseen ja siten osaltaan ehkäistä radikalisoitumista ja varmistaa nuorisotyön paremmat valmiudet, asiaa koskeva yhteistyö koulutusalan ja muiden asianomaisten sektorien kanssa sekä itse nuorten vaikutusmahdollisuudet.
-

Nämä päätelmät antaessaan neuvosto PALAUTTAA MIELEEN erityisesti seuraavat:

1. Eurooppa-neuvoston kokous 12. helmikuuta 2015, jossa valtioiden tai hallitusten päämiehet kehottivat noudattamaan kokonaisvaltaista lähestymistapaa ja tekemään muun muassa yhteiskuntaan integroitumista koskevia aloitteita, jotka ovat erittäin tärkeitä väkivaltaisen radikalisoitumisen estämisen kannalta.
2. EU:n opetusministerien epävirallisessa tapaamisessaan Pariisissa 17. maaliskuuta 2015 antama julkilausuma, jossa he antavat ohjeita Euroopan tason yhteistyötä varten. Julkilausumassa korostetaan marginalisoitumisen, suvaitsemattomuuden, rasismien ja radikalisoitumisen ehkäisemiseen ja torjumiseen, nuorten kansalaisuuden edistämiseen sekä kaikkien yhtäläisten mahdollisuuksien puitteiden säilyttämiseen tähtäävien pyrkimysten tärkeyttä.
3. Neuvoston 17. kesäkuuta 2015 antamat päätelmät uudistetusta sisäisen turvallisuuden strategiasta, jossa lähivuosien painopisteenä pidetään erityisesti toimia, joiden tavoitteena on radikalismista loitontuminen, kuntoutuminen, radikalismista luopuminen ja radikalisoitumisen torjunta.
4. EU:n nuorisoalan työsuunnitelma 2016–2018, jossa keskitytään KAIKKIEN nuorten sosiaalisen osallisuuden lisäämiseen ottaen huomioon perustana olevat eurooppalaiset arvot ja nuorisotyön rooliin sekä ei-digitaalisessa että digitaalisessa maailmassa.
5. Neuvoston ja komission laatima EU:n yhteinen vuoden 2015 nuorisoraportti nuorisoalan eurooppalaisen yhteistyön uudistettujen puitteiden täytäntöönpanosta (2010–2018), jossa korostetaan, että nuorten olisi voitava kasvaa osallistavassa ja moniarvoisessa yhteiskunnassa, jonka perustana ovat Euroopan demokraattiset arvot. EU:n yhteisessä nuorisoraportissa havainnollistetaan myös, että erilaisten etenkin syrjäytymisvaarassa olevien nuorten vaikutusmahdollisuuksia on lisättävä.
6. Euroopan komission ja Euroopan neuvoston välinen yhteistyö kumppanuussopimuksen puitteissa.

7. Euroopan turvallisuusagenda, päivätty 28. huhtikuuta 2015, jossa komissio katsoo, että nuorten osallistumisella on keskeinen merkitys radikalisoitumisen ehkäisemisessä, sillä se edistää eurooppalaisia arvoja ja tukee sosiaalista osallisuutta, ja siinä mainitaan myös EU:n laajuinen radikalisoitumisen torjunnan verkosto (RAN), joka mahdollistaa kokemusten ja käytäntöjen vaihdon, mikä helpottaa radikalisoitumisen varhaista havaitsemista sekä ehkäisevien ja irtautumisstrategioiden suunnittelua paikallistasolla.
 8. Euroopan parlamentin 25. marraskuuta 2015 antama päätöslauselma radikalisoitumisen ja terroristijärjestöjen harjoittaman unionin kansalaisten värväyksen ennaltaehkäisemisestä.
 9. Päätöslauselma 2250 (2015), jonka YK:n turvallisuusneuvosto hyväksyi 7 573. kokouksessaan 9. joulukuuta 2015 todeten, että nuorten rooli myönteisinä esikuvina on jatkossakin tärkeä väkivaltaisten ääriliikkeiden ehkäisyssä ja torjunnassa.
 10. Väkivaltaisten ääriliikkeiden ja terrorismiin johtavan radikalisoitumisen torjuntaa koskeva ministerikomitean (Bryssel, 19. toukokuuta 2015) toimintasuunnitelma, CM(2015)74 final, ja väkivaltaisen ekstremismin ehkäisemistä koskeva Yhdistyneiden kansakuntien toimintaohjelma.
-